

ዐሊ ኢብርሂም ወጀብሀት ነቅፈ

(1ይ ክፈል)

ዐብደልቃድር አሕመድ

ዲብ ፈር-ወንተር ናይላ ታሪካይት አምዕቱ፡ 15 ማርስ 1988 ሐቆ ሰር አምዕል፡ ጳውሎስ ክብረኣብ ለብእቶም አንፋር እትሳል (ምልክት) ክፈል ጄሽ 61 ምስል አንፋር እትሳል 81 ዲብ ጅግረ ኩረት እግር እንዴ ዐለው ዲብ ለአቀብሎ፡ ጳውሎስ ሰኒ ለለአምረ ክርን ሰበት ነቅመቱ ገጹ ፋርሕ ዲብ እንቱ ስጋዱ አሽነ፡ ዕንታቱ ዲብላ ባርህ ጸሊም ለሕብሩ፡ ረያም፡ ዔጻቱ ክርክብ ለትቤ ግወይ ላኪን ህዩ ርሒም ወዕሹር መስኡሉ አቅመተ። “አሃ ከፎ ወዐልኩም? ቀለብኩም ማሚ?” ትሰኣለ ዐሊ ኢብርሂም ተበሰም ዲብ ልብል። “ኢቀለብነ ባረጂ ፈገርነ።” “ያእ እግል ትቅለቦ ዐለ እኩም፡ እግልሚ ይኣሰኣልኩኒ ምስልኩም ወትከሬኮ ዐልኩ።” ጳውሎስ ትፈከረ። “እግል ክሉ ምዶል ቱ ለለዐሬ እቡ? ዲብ እጅትመዕ ቅያደት ክፈል ጄሽ እንዴ ወዐለ፡ አዜመ...” ዲብ ልብል ዲብ ምስሉ ለወዐለው ጅማዐቱ ተሓበረ። ዲብላ ወክድ ለህይ፡ እምበለ ከስሶም ውቁላም ቅያደት፡ ወቅቱ ሰበት ኢተመ እግል ብዕዳም ሙናድሊን ለኢትሸረሐ እሎም ኦሮ ምስጢር ዐቢ ዐለ። ዲብ አዩማት ለህይ አባይ ለቀሽሽ ልትሰርገል ለዐለ ወራታት ጅንስጅንሱ ኬወ፡ ርያደት፡ እበ በዝሐው ሙናድሊን ምን አተረዶት ደድፈዕ ወኬን እብ ርያደት ወዓዳት ዲብ ትትፋገዕ ሸበህ ለዘት ዕርፍ ወራሐት አዳወሮት ለለሐልፍ

ብዕድ ወግም ኢተሆቦዩ፡ ላኪን ፈጅራተ...፡ እበ ቀደም ሐድ አሽሁር፡ በህለት ዲብ ዲሰምበር 1987 ዲብ ጀብሀት ነቅፈ ለገብአ ህጁም ጀብሀት ሸዕብዮት፡ ጄሽ ደርግ ምን ሐድ ዐስር ሰነት እብ ደቅብ እንዴ በነ ሻፍፍ እቱ ለዐለ ድፍዓት እንዴ ትነሐ ሻክት ሰበት ዐለ፡ እስትራተጂያይ ድፍዓት አባይ ለዐለ እቱ ከረ ኮሚንታንግ ወኢተሐልብብ ዲብ ሰዋትር ሙናድሊን ብዱል ዐለ። ለከብደ ምስጢርመ ምንገብእ ዕምሩ ሕዱድ ቱ። ወቅቱ ክምሰል ተመ ዲብ ክሉ ለለአምሩ ሐቂቀት ቱ ለልትበደል፡ ጽበጥ ናይለ እተ መደት ለህ ሕቡዕ ለዐለ ምስጢር፡ ዐሊ ኢብሪሂም ወቅቱ ክምሰል ተመ እት ሐንቴሁ እግለ ገደድል ናደው እት ዐሾርም መናድሊን እት ህጁም እብ፡ ዐብደልቃድር አሕመድ ዐሊ ኢብርሂም ወጀብሀት ነቅፈ ዐለው መስኡሊን እብ ክእነ ላቱ ከሊማት ክምሰል ሸርሐዩ እሎም፡ አለምሰገድ ተስፋይ ዲብለ “ክልኤ ሳምን እት ሰዋትር” ካትቡ ህለ። “17 ማርስ ዲብ እለ ጀብሀት እለ እብ ጀህትነ ህጁም እግል ነአምብት ቱ። ሀደፉ ህዬ ዲብ እለ ጀብሀት ለህሌት ቅወት አባይ እብ ከማለ እንዴ ደውሸሸከ፡ ለህለ አስለሐት ዲብ ሐንቴ መራቀብት እንዴ አቴክ መዲነት አፍዐበት ሐረሮት ቱ። ለህጁም ሳዐት 5:30 ጽብሕ ምድር እብ ክሉ እትጀሃትለ ጀብሀት እግል ለአንብት ቱ። ክምሰለ ክጡጥ ለህለ ሰርገለ ምንብእ፡ ለሐርብ ዮም 18 ማርስ ጽብሕ ምድር እግል ልትመም ቱ። ዮምክን እብ ገሌ አስባብ ዲብ እለ ለትበህለት አምዕል ኢትከለሰ ምንገብእ፡ እብ 24 ሰዓት እግል ልትራዮም ቀድር። ዮም 19 እስቡሕ እብሊ በርናምጅ ክጡጡ ለህለ ኢትከለሰ ምንገብእ ላኪን፡ እግልነ ምሽክለት ሰበት ገብእ ለህጁም እንዴ አትካረምነ ብዕድ እግል ንሕሰብ ቱ...።”

ለእብ ገበይ ቅያደት ወውቁላም ሚርሐት ጀብሀት ሸዕብዮት ለትነሸረት ሐብሬ እበ ከሰሶም ጀሃት እት ክል ሙናድል ክምሰል በጽሐት እተ ዶሉ በገስ ገብአ። ሚጅር ጳውሎስ ክብረኣብ ለዐለት ሓለት ዲብ ፈቅድ፡ “ትበገስ ልትበህል እት ህለ መምተለካትነ ወስለሕነ ዱሉይ ቱ ለዐለ። ምን ነቅፈ እንዴ ትበገስነ ዮም 16 ማርስ ማሲ ምድር ደብር ኢተሐልብብ ፈግርነ። ክሉ ውሕዳት መምን አካናቱ እንዴ ትበገስ እትለ ተሆቦዩ ምህማት ዱሉይ ትመዩ። ለሂራር ስዱድ ይዐለ። ክሉ እንዴ አስተረሓቱ አስክ ሃዳፉ ለአሴርር ለዐለ” ዲብ ልብለኒ እት ምግብ፡ “ዐሊ ኢብሪሂም ህዬ?” እቤሉ። “ዐሊ ላተ ምን በዲሩ ራውግ ወሃድእቱ ኢኮን” ቤለ ከ ሓለት ናይለ ምን ስጋዱ ክሹክ (ፉጠት) ለኢፈንቴ፡ ረአሱ ግልህ ለቤለ፡ ረዩም፡ ጸሊም፡ በዐል በሰመት ቃእዱ ገብእ ትካየለ እሉ ትም ቤለ። ምን ወሐጠዩ ድግም አስክ ለአቀብል ህዬ፡ እብ ሕሳብዬ ዲብ ክታብ አለምሰገድ

አቀበልኩ፡ ገሌ ምን ድግም ዐሊ ወአለምሰገድ ፈቀድኩ... “ሰላም ክምሰል ትበሀልኑ፡ ዐሊ ‘ሚ አምጸኤክ?’ ቤሌኒ ተበሰም ዲብ ልብል፡ “ዲብኩምቱ ውዙዕ ለሀሌኮ እትሊ ህጁም” በለስኮ እግሉ። “ ሚ ምስልኒ... ትም እንዴ ትቤቱ አስሉ?” ኢትረይሐ “ ምስልኩም እግል አስምን... ዲብለ መጀለትን ገሌ እግል ንክተብ።” “ያኪ ሕደገን ኢገብእ፡ አነ ክእኒታት ይእትከበቱ። እግል ትክተብ ሐቆ ሐዜክ ዲብ እለ እንዴ ገብእክ ታብዕ፡ ሐቆህ ሐርብ ህዩ እንዴ ትሰአልክ ሐብሬ ትጀምዕ።” “...ብዕድ ኢኮን” ትከሐደ ምስልዬ ዐሊ። “መበገስን ኢተሐልብብ ቱ። አባይ አካን ቅያደቱ ክምተ መትሸካኩ ሰበት ኢተርፉ ህለ ለልትበሀል ስለሕ እግል ልወጅህ እታቱ። ጥያራትመ እግል ልዝበጣቱ ለንታኬ። ዕንታትን ዲብ እንረኤ እት ክእነ ላቱ አካናት አዳም ኢነኣቱ። እግል መጀለት ዲብ ትብል ዲብ ብቆት እግል ትእቱ!...” “ዐሊ እንዴ ኢረዴ ትከበቱኒ። ለሐርብ አምበተ አስክ ተምም ፈርሀቱ ዲብዬ እብ ብዙሕ አግቡይ ሸርሐ እዩ፡ አይወ እብ መንገፎዬ ትሻቀለ።” እለ ህግዩ እለ መርዒት ዐሊ ኢብርሂም እግል ብዕዳም ለትሸህድ መስለኒ። ጳውሎስ ምን ታውቅ እቱ ለዐልኮ ሕሳብ እንዴ አትሐሶስ ድግሙ አተላለ። እብ አቅሹን ትንከር ድግሙ ህዩ ዲብ ደብር ኢተሐልብብ ፈገርኑ። ደብር ኢተሐልብብ እስትራተጂያይ ደብር ቱ። ዲብ ንቅረቱ እንዴ ፈገርክ እንክር ምፍጋር ጸሓይ ዶል ተአቀምት አስ እት ገብእ አስክ ጋድሞታት ናሮ ለአርኤ። እብ እንክር ምውዳቅ ጸሓዩ ህዩ ሕሊል ሕዳይ ህለ። ምን መሓዝ ሕዳይ አስክለ ደብር ለትፈግር ሐቱ ቀጣን ገራቢት ሌጠ ህሌት። መከረዱትመ ህታተ። ለተርፈ ብለቅ ወጸድፍ ቱ። ሙናድል ዐሊ ወስታፋቱ ወአፕሬትራቱ ዲብ እለ ለትበሀለ መርከዝ ተውጅህ እግል ልፍገሮ ቶም ዮም 16 ማርስ ሐቆ አዝህር ለትበገሰው። እብ መካይን አስክለ ናይ በዲር ድፍዓት ጀብሀት ነቅፈ ሐቆለ ሂረረው ህዩ፡ ምን መካይን እንዴ ትከረው እብ እገሮም እግል ፍዴል’ፕ’ እንዴ ትጸገዐው ስከት-ስከት አስክ ሕሊል ሕዳይ አድሮረው። ኢተሐልብብ፡ ዲብ ምህም ናይ ደንጎበ ሰነት 1979 ለገብእ ህጁም ጀብሀት ነቅፈ ድቁብ ሐርብ ለገብእ እተ አካንተ። ዲብ መደት ለህ ኢተሐልብብ እግል ትጽበጥ እብ ሕሊል ሕዳይ እንዴ መጽአክ ለገብአት ጀርቤ ክምሰል ኢትሰርገለት፡ ሽሂድ ኢሰያስ ተወልደብርሃን (ወዲ ፍላጎስ) ለመረሐ ወሕደት ምን ግረ እብ ጋድሞታት ናሮ እንዴ ጠዌትቱ እለ አካን እለ እግል ትጽበጠ ለቀድረት። ዐሊ ዲብ ርሽመት እለ ታሪካይ ደብር እንዴ ገብእ፡ ዐመልየት መደውሻሽ ናደው እዝ እግል ልምረሕ ሂራፋ አተላለ፡ ዐሊ እበ ረያይም እገሩ ዲብ ለአሳድር ለሂራር ሴመ ኢረኣ እቱ። ዐሊ ለብእቶም ሙናድሊን እት እግር

ገበዮም ብዙሕ ሕዳሳት ናይላ ባካት ለሀይ ዲብ ልትናወሎ እንዴ ኢልትአመርም ሕሊል እንዴ ትከረው ዲብ ሕግስ ኢተሐልብብ ትጸገወው። ለባካት እብ ሙናድሊን ምሉእ ዐለ። ከላሽናት፡ ብሬናት፡ አርበጂታት ወብዕድ ጽዋር፡ ክምሰልሁመ አግዱር፡ ጀሪካን መቅሎ ወሳውሪታ ሽነጥ ራድኢት ወለመስሉ ለረፍዐው ሙናድሊን ኬን ወእንሰር ዲብ ልብሎ ልትረከው። ዲብላ ባካት ለዐለት ብርጌድ ክምሰል ተአከበት፡ ናደው እዝ እግል ልደውሸሽ ምስዳር እግል ትትነሰእ ክምቱ እብ ቃእድ ብርጌድ ተኸሌ ክፍላይ (ማንጁስ) ሸርሕ ተሀየብ። ለወክድ ሐላይል ወአወድግ እብ ጣቅዲት ወዕላላት ትበለሰ። በርናምጅ ትሸረሐ፡ ናይ መደጋግ ወገያደት ፊናታት ተሀየብ። ዝክር ሹሀደእ ወዐውቴ እግል ገቢል ክምሰል ተመየ፡ ብርጌድ ሕድ ዲብ ተሐቅፍ ሕድ ሰዐመት። ቃእድ ክፈል ጄሽ 61 ዐሊ ኢብርሂም፡ ስታፋቱ እንዴ ሰርሰረ ማሲ ምድር ለቀጣን ወሐቴ ገራቢት ኢተሐልብብ እንዴ ጸብጠው ዲብ ንቅረተ ሻንን ደብር ፈግረው። “ላሊ እብ ግዲደ ለናይ ዜሮ ሳዐት ዲብ ንታኬ ትመዩነ። እትሳል ለልትበሀል ይዐለ። መስኩበት ለዐሽለ እተ ላሊ ዐለት።” ልብል ጳውሎስ። ዲብላ ረያም ሃድአት ላሊ፡ “ዐሊ ኢብርሂም፡ እብ ሰበት ጀብሀት ነቅፈ ሚ ዝክርያት ልትካዩል እሉ ዐለ ገብእ?” ለልብል ሰኣል ዲብ ደሚርዬ መጽኤኒ። በሊስ ናይ እሊ ሰኣል እሊ፡ ምን ድግም ኮሎኔል ጋይም ተስፋሚካኤል ረከብኩዎ። ጀብሀት ነቅፈ ዲብ ሰነት 1979 ትትአሰስ እት ህሌት ዐሊ ኢብርሂም ቃእድ ብርጌድ 51፡ ጋይም ህዩ ናይላ ጀብሀት መስኩል ስለለ እንዴ ገብአው አስክ መደውሻሽ ናደው እዝ እብ ሕበር ለሸቀው መልሂት ቶም። “ምስል መለሀዬ ዐሊ ጀብሀት ነቅፈ ምን ትትአሰስ አስክ 1988፡ መደውሻሽ ናደው እዝ፡ ለትፈናቴነ እቱ ወክድ ሰኒ ሐጪር ቱ። ሰማን ሰነት እብ ግዲደን ምስል አተንፈሰነ፡ ምስል ሐሰብነ፡ ምስል ነበርነ እግል ኢበል እቀድር።” ልብል ጋይም።

ኤረትርዮ ሓዳስ